

RPO - 600256/08

Warszawa, dnia 4 listopada 2008 r.

RPO - 600256-VII-715/08/ZK/KMP

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2008 - 11 - 04
ZAŁ.	NR 1184968

Informacja

o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie.

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 21 października 2008 r. pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zbadali stopień poszanowania praw osób umieszczanych w pomieszczeniach dla zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie (zwanych dalej: PdOZ lub Izba). Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji dokonali oceny pod kątem ochrony zatrzymanych przed torturami oraz okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem.

Badanie w tym zakresie przeprowadzili następujący pracownicy Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich (prawnicy):

- dr Grażyna Rdzanek - główny specjalista,
 - mgr Zbigniew Kuźma - główny specjalista,
 - mgr Grzegorz Dorosławski - radca,
- oraz ekspert mgr Bożena Małyszko - psycholog.

Dokonane czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji przedstawionych przez inspektora mgr. Janusza Górskiego - Komendanta Powiatowego Policji w Lubaczowie oraz podinsp. mgr. Ryszarda Kornagi - Naczelnika Sekcji Prewencji,
- wizytacji wszystkich pomieszczeń PdOZ,
- zapoznaniu się z następującą dokumentacją Izby: książką wydarzeń w PdOZ, książką wizyt lekarskich, regulaminem pobytu w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, skorowidzem osób zatrzymanych w PdOZ, świadectwem wzorcowania alkomatu, kwitami depozytowymi, protokołami zatrzymania.

Podczas przeprowadzonej wizytacji w PdOZ - w pomieszczeniach Izby nie przebywały osoby zatrzymane.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano protokół kontroli sanitarnej przeprowadzonej w dniu 19 lutego 2008 r. oraz sprawozdanie z wizytacji okresowej sędziego penitencjarnego przeprowadzonej w PdOZ w dniu 18 czerwca 2008 r.

Dokonane ustalenia pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wstępnie przedstawili Zastępcy Komendanta Powiatowego Policji w Lubaczowie oraz Naczelnikowi Sekcji Prewencji oraz wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

2. Ogólna charakterystyka Izby Zatrzymań.

Pomieszczenia dla osób zatrzymanych w Komendzie Powiatowej Policji w Lubaczowie znajdują się na parterze obiektu, obok pokoju, w którym pełni służbę dyżurny Komendy. W ubiegłym roku przeprowadzono w nich prace remontowe. Do pomieszczeń można wejść przez przejście usytuowane obok pokoju dyżurnego zabezpieczone drzwiami o silnej konstrukcji oraz kratą lub przez oszklone drzwi z kratą wiodące od strony dziedzińca Komendy, służące do przemieszczania osób zatrzymanych przywożonych do PdOZ.

Izba Zatrzymań w Lubaczowie jest przeznaczona dla kobiet i mężczyzn zatrzymanych: w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, w związku z realizacją zatrzymań o charakterze administracyjnym oraz dla doprowadzonych do

wytrzeźwienia. W PdOZ wydzielono pięć dwuosobowych pokoi, przy czym jeden z nich wyznaczono dla zatrzymanych kobiet. Każde jej przeszukanie przeprowadza funkcjonariuszka Policji.

Opłata za pobyt osoby doprowadzonej do wytrzeźwienia wynosi 100 zł. Kwota taka została przyjęta we wszystkich jednostkach podległych Komendzie Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie.

Pokoje dla zatrzymanych wyposażone zostały w drewniane, pojedyncze prycze do spania. W każdym pokoju pomiędzy pryczami, po środku, zamontowano drewniany stół. Prycze służą zatrzymanym zarówno jako miejsce do spania jak i siedzenia, ponieważ nie ma w nich taboretów. Stoły oraz prycze nie posiadają ostrych krawędzi i są na trwałe przymocowane do podłoża. Za wyjątkiem pokoju pierwszego, w pozostałych stwierdzono sprawną sygnalizację, służącą osobom zatrzymanym do przywoływania funkcjonariusza pełniącego służbę w PdOZ. W pokojach zamontowano w suficie po trzy punkty świetlne, odpowiednio zabezpieczone (obudowa typu antywandal). Zapewniają one właściwe oświetlenie, odpowiednie do czytania i pisania. Pokoje posiadają podłogę trwałą i zmywalną. Ściany oraz wyposażenie poszczególnych pokoi pomalowano jasną farbą olejną, do wysokości około 1,6 m. Powyżej, ściany i sufity zostały pomalowane białą farbą emulsyjną. W pomieszczeniach działa sprawna wentylacja grawitacyjna.

Okna PdOZ wychodzą na podwórko gospodarcze oraz na teren przedszkola, dlatego hałas z ulicy nie dociera do pomieszczeń. Okna są uchylne, odpowiednio zabezpieczone od wewnątrz metalową siatką przed możliwością dokonania przez nie ucieczki. Uchylić je może tylko funkcjonariusz pełniący dyżur w Izbie. Pokoje posiadają drzwi o solidnej konstrukcji, z dwiema zasuwami i atestowanym zamkiem oraz łańcuchem zabezpieczającym. Powierzchnia pokoju przypadająca na jedną osobę zatrzymaną zapewnia w pełni normę, o której mowa w przepisie § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 marca 2003 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczone dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w

celu wytrzeźwienia, oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2003 r. Nr 61, poz. 547 z późn. zm.), zwanego dalej: Rozporządzeniem.

Węzeł sanitarny wyłożony jest na ścianach jasną glazurą, a na podłodze terakotą. Zainstalowano w nim jeden natrysk, umywalkę z ciepłą i zimną wodą (woda podgrzewana jest za pomocą termy elektrycznej), pisuar, ubikację. Podczas wizytacji tego pomieszczenia, nie stwierdzono środków służących do mycia się i wycierania. Z uzyskanych w tej sprawie wyjaśnień wynika, że ręczniki i mydło wydawane są osobom zatrzymanym wówczas, gdy zgłoszą one potrzebę umycia się.

Grzejniki centralnego ogrzewania umieszczono pod oknami, a dostęp do nich zabezpieczono drucianą siatką.

Izba posiada pokój, w którym podgrzewa się i porcuje posiłki oraz pomieszczenie służące do zmywania naczyń i sprzętu. Posiłki dostarczane są osobom zatrzymanym z restauracji Żywność przenoszą funkcjonariusze Komendy. Pokój do podgrzewania i porcjowania posiłków wyposażono w umywalkę z elektrycznym podgrzewaczem wody, lodówkę, kuchenkę elektryczną, czajnik elektryczny, szafki kuchenne; nie ma w tym pomieszczeniu zlewozmywaka dwukomorowego.

Funkcjonariuszy do pełnienia służby w Izbie wyznacza się w zależności od potrzeb, spośród funkcjonariuszy Policji zatrudnionych w Sekcji Patrolowo – Interwencyjnej. W dniu wizytacji w PdOZ nie był pełniony dyżur policjanta. Jak już bowiem na wstępie wspomniano nie przebywały w Izbie osoby zatrzymane.

Osobom wizytującym przedstawiono aktualne badania wykonane do celów sanitarno-epidemiologicznych 20 funkcjonariuszy, którzy mają kontakt z żywnością dla osób zatrzymanych.

Izba posiada odpowiednio wyposażony w sprzęt pokój lekarski. Nie zamontowano w nim jednak przycisków sygnalizacji alarmowej. Szafa na leki była pusta. Wskazane jest, aby wyposażono ją przynajmniej w urządzenie do udzielania pierwszej pomocy oraz niezbędne leki, środki sanitarne i opatrunkowe.

Zatrzymani w PdOZ korzystają głównie z pomocy lekarzy zatrudnionych w miejscowym ZOZ – ie oraz Zespołu Ratownictwa Medycznego w Lubaczowie. Z

uzyskanych informacji wynika, że większość zatrzymanych poddawana jest badaniom lekarskim jeszcze przed umieszczeniem w Izbie.

Pościel i bielizna, a także depozyty, przechowywane są w wyodrębnionych na ten cel pomieszczeniach.

Izba dyżurna nie posiada drewnianej barierki. Na ścianie Izby dyżurnej zawieszono Regulamin pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w Komendzie Powiatowej Policji w Lubaczowie.

Korytarze PdOZ, jak również pokoje przeznaczone dla osób zatrzymanych są monitorowane.

Przy trzech drzwiach pokoi dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia zamontowano półki drewniane służące do stawiania naczyń z posiłkami.

3. Dokumentacja prowadzona w Izbie.

W czasie wizytacji PdOZ wybiórczo poddano kontroli dokumentację prowadzoną w Izbie. Nie stwierdzono w tym zakresie istotnych uchybień, za wyjątkiem zapisów:

- w książce wizyt lekarskich (prowadzonej od 01.01.2007 r.). W pojedynczych przypadkach lekarz nie odnotował godziny lub dnia przeprowadzonego badania,
- w dokumentacji dotyczącej depozytu osób zatrzymanych stwierdzono przypadki braku adnotacji i podpisów policjantów, o odmowie złożenia przez zatrzymanego podpisu podczas przekazywania rzeczy do depozytu,
- w protokołach zatrzymania osoby, w części dotyczącej oświadczenia zatrzymanego, stwierdzono w kilku przypadkach brak podpisu osoby zatrzymanej o prawie wniesienia do sądu zażalenia na zatrzymanie.

Pozostała dokumentacja jest prowadzona starannie, czytelnie i prawidłowo. Widać dużą dokładność funkcjonariuszy w tym zakresie. Z zapisami codziennie zapoznaje się Komendant Powiatowy Policji w Lubaczowie lub jego Zastępca.

Odrębnego omówienia wymagają uregulowania zawarte w Regulaminie pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do

wytrzeźwienia w Komendzie Powiatowej Policji w Lubaczowie. Należy stwierdzić, że jest on umieszczony w takim miejscu, że utrudniony jest do niego dostęp, a co za tym idzie nasuwa się wątpliwość, czy osoba zatrzymana ma wystarczającą ilość czasu na dokładne zapoznanie się z zapisami zawartymi w tym Regulaminie.

W sprawozdaniu z wizytacji przeprowadzonej przez sędziego penitencjarnego nie zawarto wniosków, które mogłyby świadczyć o naruszeniu praw osób zatrzymanych.

W dniu 19.02.2008 r. przeprowadzono bardzo szczegółową kontrolę sanitarną. W protokole zawarto uchybienia, które stanowią naruszenie przepisów Rozporządzenia oraz wskazano terminy ich usunięcia (wszystkie terminy do końca 2008 r.), dlatego w tej informacji nie odniesiono się do nich.

Świadcstwo wzorcowania alkomatu było w dniu wizytacji aktualne. Ostatnie badanie przeprowadzono w dniu 16 czerwca 2008 r. Termin kolejnego wzorcowania wyznaczono, za 6 miesięcy.

4. Traktowanie osób umieszczonych w Izbie.

Z zestawienia liczbowego osób umieszczonych w PdOZ w Lubaczowie wynika, że w okresie od 01.01.2007 r. do 31.12.2007 r. na terenie Izby przebywało 415 osób zatrzymanych, w tym: 166 w związku z podejrzeniem o popełnienie przestępstwa, 6 za popełnione wykroczenia, 15 na polecenie sądu lub prokuratora, 20 w ramach zatrzymania prewencyjnego, 206 osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz 2 cudzoziemców w celu wydalenia. Wśród osób doprowadzonych do PdOZ do wytrzeźwienia było 8 kobiet oraz jeden nieletni mężczyzna.

W pierwszym półroczu 2008 r. w PdOZ ogółem przebywało 213 osób zatrzymanych, w tym: podejrzewanych o popełnienie przestępstwa 47, za popełnienie wykroczenia 22, na polecenie sądu lub prokuratora 20, zatrzymanych prewencyjnie 32, doprowadzonych do wytrzeźwienia 92 (w tym 4 kobiety).

W następstwie przeprowadzonej analizy protokołów zatrzymań, nie ujawniono wypadków przetrzymywania osób zatrzymanych dłużej niż przewiduje to przepis art. 248 Kodeksu postępowania karnego.

Z uzyskanych informacji od Naczelnika Sekcji Prewencji wynika, że w ostatnich latach nie stosowano na terenie PdOZ środków przymusu bezpośredniego. Nie odnotowano również wypadków nadzwyczajnych.

5. Wnioski i zalecenia.

Ustalenia poczynione przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie wykazują, że podstawowe zadanie, jakie prawo stawia przed tego typu placówką, tj. izolowanie osób zatrzymanych, realizowane jest prawidłowo. W trakcie wizytacji nie stwierdzono przypadków zatrzymania na okres dłuższy, niż przewidują to obowiązujące przepisy.

Z punktu widzenia działalności Krajowego Mechanizmu Prewencji należy stwierdzić, iż żadne okoliczności nie wskazują, aby w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych w Lubaczowie dochodziło do tortur albo innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania.

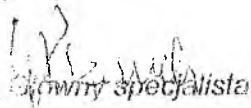
Zastrzeżenia osób wizytujących budzi natomiast:

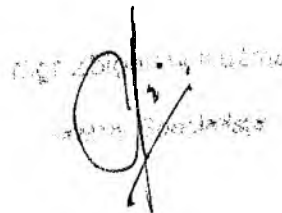
- brak taboretów do siedzenia w pokojach dla osób zatrzymanych,
- niezamontowanie w pokoju lekarskim przycisków sygnalizacji alarmowej,
- niewyposażenie pokoju lekarskiego w niezbędne leki i sprzęt do udzielenia pierwszej pomocy,
- brak barierki w pokoju dyżurnym.

Wskazane jest również umieszczenie Regulaminu PdOZ w ten sposób, aby osobie zatrzymanej umożliwić zapoznanie się z uregulowaniami zawartymi w nim.

W zainteresowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje ponadto sposób oraz termin usunięcia uchybień opisanych w Protokole kontroli sanitarnej MSWiA z dnia 19.02.2008r.

dr Grażyna Różanek - Piwowar

Główny specjalista

Główny specjalista

